

Asia: VN/14704/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Tiivistelmä lausunnon keskeisestä sisällöstä

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi:

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää lausunnolla olevia norminkevennyksiä koskevia ehdotuksia oikeasuuntaisina, mutta ehdotettujen toimenpiteiden säästövaikutusten ei uskota olevan arvioidun suuruinen. Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan näkemyksen mukaan esitettyjen muutosten kokonaisvaikutusten arviointi tulee tehdä uudelleen, ja muutoksista saatavat säästöt ohjataan opetukseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen kohdennetut säästöt heikentävät koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia tuottaa kaikenikäisille oppijoille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeeseen sopivia koulutuspalveluita, vaikka se on ollut yksi jatkuvan oppimisen ja TE-uudistuksen keskeisiä tavoitteita.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia muutettaisiin siten, että henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa oppivelvolliselle opiskelijalle laadittaessa, ei koulutuksen järjestäjällä olisi velvollisuutta tunnistaa ja tunnustaa oppivelvollisen aiemmin hankittua osaamista kuin siltä osin, kuin oppivelvollinen on suorittanut ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita sekä lukio-opintoja, korkeakouluopintoja tai muut toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja.

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää osin muutosta kannatettavana. Se selkeyttää opiskelun alkua ja opintoihin kiinnittymistä oppivelvollisten osalta, kun virallisen koulutuksen järjestäjän suoritustiedot ovat ainoat, mitkä tunnustetaan ja tunnustetaan. Tämä tuo kuitenkin oppilaitokseen haasteita, koska opiskelijoina on oppivelvollisia ja ei-oppivelvollisia, niin heitä kohdeltaisiin eri tavoin. Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että

muutosehdotus antaa koulutuksen järjestäjälle ja opettajalle mahdollisuuden nykyistä enemmän keskittyä opiskelijan opiskeluprosessiin ja -polkuun tekemällä oikeita asioita oikeaan aikaan. Opiskelijoiden HOKS laaditaan ja päivitetään jatkossakin aina tarpeen vaatiessa.

Lisäksi ehdotetaan luopumista ammatillisen koulutuksen järjestäjien velvollisuudesta laatia tutkintokohtainen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma. Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää ehdotusta kannatettavana. Tämä joustavoittaa ja tukee tarvelähtöistä ammatillisen koulutuksen järjestämistä.

Lukiolakia koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ei kannata esitystä, jonka mukaan lukioiden opetussuunnitelmaan perustuvasta vuosisuunnitelman laatimisesta luovuttaisiin.

Vuosisuunnitelma on merkittävä työkalu Helsingin kokoisen kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan strategian toteuttamiseksi, ja kunkin lukion laadunhallinnan, itsearvioinnin sekä strategisen johtamisen varmistamiseksi. Helsingin kaupungin lukiot ovat suuria yksiköitä, opiskelijamäärältään pienimmillään yli 500, suurimmillaan yli 1000 opiskelijaa, samoin henkilöstöä on paljon. Lukuvuosisuunnitelma toimii myös tärkeänä lukion toimintaa kokoavana ja dokumentoivana asiakirjana.

Lisäksi ehdotuksessa esitetään, että koulutuksen järjestäjän velvoitteesta määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta luovutaan.

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä Helsingin kaupungin lukioissa on kehitetty huoltajayhteistyötä, ja toimivia malleja sen edistämiseksi on jo olemassa. Vastuu kodin ja oppilaitoksen yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä myös päättää kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että yhteistyötä opiskelijoiden huoltajien kanssa tulee entisestään lisätä. Helsingin kaupunki haluaa kannustaa huoltajia osallistumaan aktiivisesti lukion toimintaan. Helsinki on päättänyt paikallisessa opetussuunnitelman tarkennuksessa huoltajien näkemysten selvittämisestä esimerkiksi kyselyillä ja keskusteluilla vanhempainilloissa. Saatujen näkemysten myötä oppilaitos voi arvioida ja kehittää toimintaansa. Huoltajayhteistyö on myös sidoksissa vuosisuunnitelmaan, jonka katsotaan olevan johdonmukaisesti suunniteltavaa ja toteutettavaa sekä kehittyvää toimintaa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että ammatillisen koulutuksen säästö, erityisesti kohdennettuna aikuisopiskelijoihin, ei ole linjassa jatkuvan oppimisen ja edelleen TE-uudistuksen kanssa. Helsingin kaupunki kantaa merkittävää yhteiskunnallista vastuuta heikommissa työmarkkina-asemassa olevien sekä paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivista palveluista.

Kohdennettujen koulutuspalveluiden tarve, jotka nopeuttavat asiakkaiden työllistymisen polkua on kasvanut. Työllistymistä tukemaan ja työelämän tarpeita vastaamaan tarvitaan jatkossakin erilaisia vaihtoehtoja myös lyhytkoulutuksia, joiden järjestämiseen rahoitusjärjestelmän tulee kannustaa tukeakseen TE-uudistuksen nopeamman työllistymisen tavoitetta.

Muut kommentit

-

Vesa Heidi
Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala